Ч. 266 Второк 26 падолиста (8 грудня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

З Відня пишуть нам під датою 5 с. м.: „Нині промавляв при буджетовій розправі пос. Барвіньский. Річ его зробила сильне вражіне. Посол підніс зубожіне селян і домагав ся скорої помочи для упавшого рільництва, іменно дрібного. Єсли в Галичині має наступити примирене обох народів, то треба і усунути всякі несправедливости на поли прав язикових в житю публичнім. Барвіньский указав на потреби Русинів, які належало би полагодити в найкоротшім часї, іменно що до шкіл і язика руского в судах і урядах. При кінци річи підніс посол потреби буковиньских Русинів.

На суботнішнім засїданю Палати послів вела ся дальше дебата над пильним внесенєм пос. Руса в справі кольпортажі і стемпля від ґазет. Дебата була тим цікава, що показала, що межи послами єсть богато прихильників знесеня стемпля від ґазет. За пильностию внесеня промавляв між иншими також пос. ґр. Дідушицкий. Одна лиш ґрупа Гогенварта була противна пильности. Пос. Пацак ставив внесенє, щоби справу кольпортажи передати комісиї прасовій а справу знесеня стемпля від ґазет комісиї буджетовій. — Пос. Діпавлї ставив внесенє, щоби страту в буджетї, яка вийшла би із знесеня стемпля ґазетного, покрити доходом з інсератів, котрі мала би на себе взяти держава. — Пос. Пернерсторфер сконстатував насамперед велику одноодушність Палати в сїй справі а відтак поставив слїдуюче внесенє: Взиває ся комісию прасову, взглядно комісию буджетову, щоби в случаю, коли-б повну свободу кольпортажі відкинено, предложила проект закона, що забезпечав би свободу кольпортажі в часї розписаня виборів до публичних репрезентаций.

Коли опісля прийшло до голосованя, відкинено внесенє Руса 59 голосами против 56, а принято внесенє Пацака. Ухвалено дальше, що комісия прасова і буджетова мають до 14 днів здати справу. Внесенє Діпавлього відкинено а принято поправку Пернерсторфера.

Дебата буджетова.

Опісля розпочала ся дебата буджетова, по відкиненю внесеня Брзорада, щоби засїданє відкрито. Промавляв насамперед пос. Жачек, а відтак пос. Барвіньский. Бесїдник розбирав критичне положенє селяньства в Галичині і при сїй нагоді домагав ся прискореня закона о селяньских спілках та жадав утвореня центральної спілки для піднесеня кредиту, сплати довгів гіпотечних і переведеня меліораций. Нужда селяньства довела також і до зубожіня духовеньства і длятого треба також взяти під нараду справу конґруи та запомоги фонду вдовичо-сирітского духовеньства одноразовим датком в сумі 150.000 зр. Внутрішний национальний мир в Галичині дав би ся перевести, а заведенє обовязкової науки обох краєвих язиків в школах середних улекшило би вирівнанє национальних противностий. Бесїдник предложив відтак ряд бажань Русинів в Галичині і на Буковині та домагав ся установленя фахових референтів при поодиноких міністерствах.

Новинки.

Львів дня 7-го грудня 1896.

— **Відзначенє.** Є. В. Цїсар надїлив старосту, посїдаючого титул і характер радника Намістництва в Ряшеві, дра Адама Федоровича, ордером зелїзної корони III-ої кляси з увільненем від такси.

— **Іменованя.** Президия краєвої Дирекциї скарбу іменувала концииістів Прокураториї скарбу: дра Йосифа Горшовского, дра Евгена Лопушаньского і дра Івана Мічиньского адюнктами в IX. клясї ранґи, а концилієнта Прокураториї скарбу дра Максимілїяна Левицкого концииістом в X. клясї ранґи в етатї галицкої прокураториї скарбу.

— **Перемиский епіскоп Впр. Константин Чехович** не буде — як довідує ся „Душпастир“ — преконїзований, а просто лише затвердженим львівским Митрополитом-кардиналом, котрий має право рукоположеня нового епіскопа. Затверджене Впр. епіскопа Константина має небавом наступити. В тім фактї, що римска курия згодила ся на іменоване вдівця епіскопом, добачує „Душпастир“ доказ, що Папа прихильний руско-католицкому обрядови і що цїлком фальшиві є поголоски, мов би заносило ся в руско-католицкій церкві на заведене целїбату (безженности).

— **Щедрий дар на руску бурсу в Чернівцях.** Буковиньский православний Митрополит Впреосьв. Аркадий Чуперкович навідав ся дня 2-го с. м. до рускої бурси, що містить ся в „Народнім Домі“ і з сеї нагоди жертвував для неї 500 зр. з при-

4)

НА АМУР.

(З російского — Б. Познаньского).

(Конець).

Наш земский начальник також не любить „вулиці“, бо участники еї, місцеві парубки і дївчата, мішають ся в не свої річи і уважають на поведенє его служниць, а головно висказують свою гадку о їх поведеню вимазуванем віконнець і воріт в его оселї — дьогтьом.

Тепер же Юхим Василевич, поставлений старшиною від земского начальника, взяв ся з великою ревностию до переслїдованя молодежи, так що майже кождої ночи ходить сам з обходом лично.

Ось в часї одного з таких обходів прийшов він і до хати Шутівної, звідки через горище утїкав Дмитро на город.

— Сьвіти! — крикнув старшина і заки наполохана господиня дому кинула ся сьвітити, він сам запалив сірник і вхопив за скло лямпи.

— Ади, чортове племя, ще й погасила! — ганьбив старшина, попікши собі руку о неостигле ще скло лямпи.

— Хто тут є у тебе?! Кажи, бо й так найдемо! — кричав Юхим Василевич.

Очевидно в хатї не найшли нїкого, але за те зловили за хатою Дмитра, коли він опускав ся з даху.

Крім лайки, погроз „завдати его вам, де козам роги правлять“ і дво-трех позаушників, прийшло ся Дмитрови пересидїти до рана в арештї і конець-кінцїв бути засудженим волостним судом на кару 10 різок.

Як бачите, Дмитрови чим дальше дїялось не лекше. Земский начальник потвердив засуд волостного суду і нещастного Дмитра висїкли.

Понурий, з похиленою головою і закушеною до крови долїшною губою, судорожно стискаючи кулаки, вийшов Дмитро на задні двері волостної управи і повз пожарну шопу пустив ся до дому, або лїпше сказати куди небудь звідси... Але він не міг минути майдану, треба було в самім кутї перейти его, а до того конче попри шинок Герасименкова. Він, як сказано, ішов понуривши голову, і нї на кого не дивив ся. Нагле его задержав Поливяний, що не знати звідки узяв ся.

— Є! не жури ся брате! Ми своє возьмемо! Ходи! — і потягнув его в шинок, де зараз подав ему чарку горівки, а відтак вскорі і другу.

Неначе кипяток перейшла по нутрі Дмитра горівка, кинулась в голову і ему захотїло ся пити ще.

Що було по тім — він не тямить, але вже люди розказували, що він лаяв і грозив волостному старшинї і що они з шинку спроваджені на задні двері, поплели ся заганяючись огородами на Колошу (кут нашої слободи), вештали ся ще десь в шинку на Таганцї і вкінци опинились дома у Поливяного в Кривій улици.

Аж на другий день, після указок людий, що бачили їх по шинках, найшов его старий Толочок і привіз до себе домів пяного як чорна ніч.

По тім всім Дмитро рішучо перестав куди небудь показувати ся з дому. Ми в хуторі навіть думали, що він пішов куди з села.

Заговіли ми на Пилипівку, а около Николая ляг вже в поли снїг. Стали нас виганяти в Шиповий лїс. Правительство розпорядило, щоби з причини неурожаю дозволено селянам збирати ломаче то ріще. Спершу якось і не ішло, було якесь непорозуміне межи земскими начальниками і лїсничими, але пізнїйше справа уладила ся і богато з селян, як то кажуть, порядно „підживились“. Мужчина і женщина на одній підводї за два дни набирали дров на два рублї а навіть і більше. В безробітє і того нїгде взяти. В такій справі таким ось родинам як Толочка, де двох робучих людий на одного коня, дуже вигідно: они вивезуть з лїса три вози дров. 1 коби лиш вивезти з лїса, а потім вже можна буде перевозити домів. Спершу коли ішов спір між лїсничими і земскими начальниками і коли нам давали дрова далеко в лїсї, було то не цїлком вигідно, але відтак, коли приходилось брати на Лаптевім або на Куцанскім — нічого. Складали вивезене в Мойданцї, а відтак вже забирали до дому. У кого хоч трохи було пашї, наймали ся до тих, що не мали коний.

Та робота займила Толочків і они поки що не гадали виспляти від себе Дмитра, особливо ще й тому, що не лише Дмитро, але й отець его нїяк не хотїли попадати ся на очи старшинї.

— Як отсе подумаю, що менї йти до него кланяти ся, то так менї наче аж у печінки вступить, так аж затрясе мене усього — гово-

ватних своїх фондів. В справі сій доносить „Буковина“: Бурса „Народного Дому“ в Чернівцях повитала сегодня достойного гостя. О год. 1/2 12 перед полуднем явив ся в бурсї Впр. Митрополит Аркадий Чуперкович в супроводї о. Ґеорґія Ілясевича, щоби у власній особі пересьвідчити ся о станї бурси. Впр. Митрополита повитав управитель бурси і подав жадані інформациї. Впр. Митрополит висказав ся похвально о порядку, який застав в бурсї, і заявив, що радо буде піддержувати руску бурсу, жертвуючи на ню, як довідуємо ся дальше, рівно як на волоску 500 зр., щоби, як виразив ся сам Впреосьвященний, дати доказ, що его серцю одинаково близькі як Волохи, так і Русини. Сей щедрий дар і ласкаве прихильне заявлене є найлїпшим доказом, що бурса „Народного Дому“ веде ся як слїд і що всякі клевети наших противників не мають нї найменшої підстави. Управа бурси дуже тїшить ся тою гостиною Впр. Митрополита і ми добачаємо в нїй відрадний і многообіцюючий факт, котрий повитають радістно всї щирі буковиньскі Русини.

— **Виграв заклад.** В ческім містї Находї заложив ся один купець, що в гостинници буде танцювати з медведем, котрого привів якийсь циган на ланьцуху, а по танци поцїлує ся з „вуйком“. Спершу ішло сяк так, медвідь танцював, доки купець хотїв, коли ж при кінци поцїлував „улюбленого“ медведя, упав з страшним криком на землю. Прикликаний лїкар лише з трудом встиг привести нещастного до притомности. Медвідь відгриз єму цїлий ніс.

— **Справа нападу опришків на кн. Віндішґреца,** о котрій доносили ми після наспівших телеґрам, представляє ся тепер трохи инакше як спершу. Розбійничого нападу не доверщено в лїсї, нї в тунели, нї на проходї, лише в гостинници, в котрій князь замешкав. Она стоїть на горі Монте д'Оро, високій на 1.200 метрів, на дорозї з Аяччія до Бастиї. В недїлю дня 29-го падолиста появило ся перед гостинницею трех людий уоружених в рушницї, ножі і револьвери. Питали о кн. Віндішґреца і хотїли конче з ним бачити ся. Їм сказали, що князь ще спить, але дивні гостї не дали ся відправити. Противно, один з них відіпхнув послугача і вбіг до комнати князя. Тут зажадав від наполоханого гроший. Князь прикликав дра Мадого, котрий проводив его в тій подорожи і просив его, щоби виймив мошонку з грішми і дав напастникови яку квоту. Скоро лише опришок побачив мошонку, вирвав єї докторови з рук і утїк. В мошонцї було 4.000 франків. Австро-угорский конзуль в Аяччіо зараз виїхав до Віццавони, щоби разом з корсиканьскими властями глядати за опришками.

Запросини до передплати.

Маю честь повідомити Високопреподобне і Всечестнїйше Духовеньство, що невдовзї зачне ся друковати в нашій друкарнї в Жовкві в рускім перекладї цїнне дїльце кардинала Россіньолього п. з. „Правди вічні“ і буде виходити зошитами місячно (всїх 16). Перший зошит появить ся з початком сїчня 1897. Знамените се дїльце стане дуже добрим підручником так для місионарів, як для загалу Духовеньства. Хто проте з Впр. і Всеч. Отцїв або і вірних кождого стану хотїв би се дїльце набути, най ласкаво поперед зголосить ся до Заряду друкарнї ОО. Василиянів в Жовкві з тим заявленем, чи бажає одержати цїле дїльце разом, чи поодинокими зошитами. Передплата цїлого дїла виносить 64 кр., поодинокого зошита 5 кр.

З належним поважанем

Др. Климент Сарницкий ч. сьв. В. В.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Берлин 7 грудня. Нїмецкий амбасадор у Відни ґр. Айленбурґ просив телеґрафічно, щоби его в дальшім процесї Лекерта і Лїцова переслухано яко сьвідка. Комісареви поліциї Тавшому, зі взгляду на сей процес, заказано в дорозї адмінїстрацийній виконувати свій уряд.

Каїро 7 грудня. Єгипетске правительство сплатило вчера касї довгу державного пів мілїона фунтів єгипетских.

Рим 7 грудня. Корабель „Вольта“ взявши 5 мітрайлез і инший материял воєнний поплив з Неаполя до Маґадіша, а з Масави має взяти 200 аскарісів до Маґадіша.

Переписка зі всїми і для всїх.

Маркіян з над Лїмницї: Случай се дїйстно цікавий! А що, як видко, і таке може у нас бувати, то передаємо сю вістку після Вашого письма: „В селї Станьковій, повіта калуского, лучило ся таке диво: У хлїбороба М. Р. повила жінка два хлопчики. Пан-отець місцевий охрестили і надали імена „Петро і Олекса“. В тиждень прибігає ґазда перепуджений до сьвященика з вісткою, що то — дївчатка, не хлопцї.... Дивно, що стало ся? Люди наші без сумнїву говорять, що то таки справдешне чудо!“ — Питаєте, отже, кому належалоби приписати вину?... Після нашої гадки, коли при породї не було баби-повитухи нїкому иншому, лиш в першім рядї родичам, котрі повинні були переконати ся, що їм Бог дав. Певно, можна сказати, що вина паде і на сьвященика, котрий повинен був знати, кого хрестить. Але сьвященик міг просто опустити ся на то, що єму подали родичі і куми. А чи не повинен був спускати ся, то нехай вже пояснить „Душпастир“, ґазета церковна; ми не знаємо, які постанови обовязують сьвященика що-до виконуваня під сим взглядом практики релїґійної. Для нас ось що дивнїйше: Як могли родичі, взглядно батьки, не знати через цїлий тиждень, що їм народило ся, чи хлопцї, чи дївчата?

рив старий Толочок, а вже, що думав Дмитро — не знаю.

Між тим голод давав себе знати. Люди не мали нї звідки помочи, зарібку не було, в селї прокинули ся крадежи. То тут, то там підкопають ся під комору, закрадуть ся до вітрака і заберуть що небудь, по більшій части поживу.

Село поки-що мовчало. І знали — не знали, і бачили не бачили. І жандарм і старшина не могли нїяк найти кінцїв.

Але вже оно так веде ся у нас, що кінцїв всякого злочину треба глядати в шинку. Чи то потреба пиття, що стала для многих селян майже орґанїчною, чи охота піддати собі сьмілости, чи приголомшене совісти горівкою — не знаю, досить що наш сїльский злодій нїколи не мине шинку; в нїм вкінци він опинить ся сам і туди принесе більшу часть краденого добра, щоби замінити его на гроші, котрі тяжко пізнати.

Шинок, прибіжище і місце перебуваня вже вправлених злодіїв, зближає з ними і початкуючих: завязують ся знакомости і в селї загнїздить ся зіпсуте. Тратить ся чувство міри, крадежи переступають границї оправдувані загальною гадкою о необхідности, о заспокоєню щоденної нужди і стають ся учинками, котрі викликують загальний осуд в селї.

— Погано се у нас повело ся! — говорять селяни похитуючи головами і цмокаючи.

— Треба-б як небудь зупинити сю розпусту — чути то тут то там в гуртї селян, зложенім все таки з властителїв хоч якої такої власности, котрій грозить поява такої розпусти.

А случаї тої розпусти стають все частїйші і чим раз значнїйші. Перше крали муку і крупи, а тепер вже стали просто обносити комори. — „Сеї ночи на Колоші аж чотири комори обібрано“. — „А у нас на Тиганцї добре пошкодили: і у Шаповалки, на постоялому, у москалїв всї шлиї зрізано, у Неговори склеп обікрали, старого писанку запопали, кажуть у шинку: „став дїду горівки, а то і тебе не минем!“ і похваляють ся. Поставив, розказують, нїчого робити“. Тілько й чути. А тут наступили сьвята, морози — і дома не насидиш ся вартуючи і в ночи в запертій хатї не богато почуєш, що дїє ся на дворі. Затревожилась слобода і та тревога дісталась нам — хуторянам, хоч поки що Господь нас милував.

Дмитро нї в чім не провинив ся, нї в чім его не замітили.

І справдї, я сам знаю, що він не крав і хоч до него приходив Полиняний та закликав его до себе на вечер, то Дмитро відмовив і лише провів его до шинку і там, запозичившись у него, почастував.

Дехто з наших, що бачили той частунок, лише переглянулись значучо, зацмокали губами і покивали головами, але сказати нїчого не могли, бо, як кажу, в нашім хуторі не чути було про крадежи і за Дмитром в той час нїчого такого не замічувано.

Але якось раз лучила ся у нас на хуторі препоганая історія:

В часї сьвят ходили по селї парубки гуртом. У нас на хуторі не мав сили приказ старшини. Та й як їх зупинити: ходять, поють, иногдї де й постоять та деколи і на гармонії заграють. Нехай собі, коби лиш нїчого злого не виходило.

Зайшли они до Петра Перебийноса, ось так собі, води попросили напитись. Тілько що вийшли з двора, як надїхали на двох санях наші такі селяни, що вертали з слободи і трохи були підпиті. Чи они наслухали ся в слободї про злодіїв, чи вже так мав стати ся той гріх, досить, що один з них, Семен Олїйник так і крикнув на парубків:

— Якого чорта ви злодюги туди волочитесь?

Звісно пяний чоловік неосторожний в слові. Парубки відгризлись і собі:

— Які ми злодюги? В тебе самого син злодій; зловили его з курми — відозвав ся Грицько Метеля.

Олїйник кинув ся до Грицька і вхопивши за чуб повалив на землю, але товариші его відбили і котрийсь ударив Олїйника поза ухо. На крик повибігали сусїди, люди наполохані чутками о злодіях і вслїд за утїкаючими парубками полетїли дручки.

Один з таких дручків, кинутий пяним старцем Скрипником перелетїв попри голову Грицька і відскочивши від стїни якоїсь повітки, упав при его ногах. Почувши за собою тупіт Грицько вхопив в руки той дручок, хотїв відмахнути ся від підбігаючого до него чоловіка і ударив его кінцем дручка в груди. Ударений упав на місци і більше не підняв ся. То був старий Скрипник.

Коли хлопцї розбіглись, то наспівші люди підняли Скрипника вже мертвим.

В товаристві парубків був і Дмитро, що перший раз вийшов погуляти з ними і не брав нїякої участи в бійцї. Але наполохані тим убийством старого Скрипника наші хуторяни не оминули спільної всїм людям слабости — находити причину лучившого ся зла як можна простїйше і ближше і зараз порішили, що головним виновником всеї пригоди був Дмитро, той „кримінальник“, що знає ся з підозрілим Полиняним і взагалї чоловік, від котрого вже несе якимсь чужим, міским бродяжим духом. В нїм всї були склонні бачити причину зла.

Зараз візвали всїх парубків до волости на слїдство і ще заки приїхав слїдчий судия, Юхим Василевич власноручно розправляв ся з наполоханими хлопцями. Але Дмитро не пішов до волости, а поїхав на кони до лїса.

Слїдчий судия скоро закінчив слїдство, обжалований признав ся до вини і справа пішла до прокуратора, але наполохані наші хуторяни прилучили ся тепер до слободян, що давно вже обдумували спосіб, як „зупинять розпусту“.

Консервативній части села, людям маючим, страшні не случайні злодії, котрих можна здержати і погрозою і просьбою, а страшні именно ті пропащі люди, котрі вже не мають нїчого до страченя і для котрих тюрма — палата. Одиноким средством спасти ся від тих людий, то засуд, аби їх видалити як зіпсутих членів з товариства. Виключені таким способом особи правительство засилає на поселенє в одну з близших ґуберній Сибіра, поселюючи їх там під наглядом сїльскої поліциї, без права віддалювати ся бодай на два роки.

У нас то средство звістне по селах під назвою „заслати, завдати на Амур“. Звідси й зрадне прозвище „Амурець“.

Давнїйше перед десятьми або двайцятьми

Сьвідчило би се хиба о великій темноті в нашім народі і о браку серця для рідних дітий! Як би то ще було на відворот, як би замість хлопців подано до хресту дівчата, то можна би припускати, що не можна було розпізнати рода дітий; бо й то може бути, але лиш у хлопців, недорідних, котрих аж старший вік дозваляе розпізнати. Але в сім случаю могло бути ще щось иншого, коли не якийсь просто непонятний недогляд: бувають иноді батьки — а то таки і не красно і не по християньски — котрі не то що нераді тому, коли їм народить ся донечка, але ще й в жури, що з дівчиною не будуть могли дати собі ради, тратять надію, клопочуть ся і попадають у велике роздразнене. Бідна мати, знаючи натуру чоловіка, таїть донечку перед чоловіком, а в тім помагає їй і ціла родина — не кажуть батькови правди, щоби его бодай на перший час успокоїти. Не кажемо, щоби й в сім случаю так було, але так могло бути. Тим хиба лиш способом могло стати ся, що й куми не знали, кого держали до хресту, і сьвященик не знав, кого хрестив, бо спускаючись на родичів і кумів не казав, може задля студени розповити діти більше, як було до хресту потреба. Нема в тім ніякого чуда, ані великої провини, ані нічого страшного. Стало ся лиш так, як не повинно бути. Хрест важний, лиш метрика мусить бути змінена і діти будуть називати ся „Петруся і Олеся", замість „Петро і Олекса". Нехай же ростуть здорові в ласці у Бога, собі на щастє а родичам на потіху. Але нехай їх родичі люблять з цілого серця, нехай памятають, що то їх рідні діти; нехай їх люблять тим більше, що то бідні дівчатка, котрим труднійше давати собі раду на сьвіті, як хлопцям; нехай виховують їх у вірі Христовій, в надії на Бога і в любови до своєї рідні, до людий, до свого народу і нехай вже від тепер, як можуть, складають їм на посаг. І ми від себе по змозі причинимось на перший початок для близнючок, а коли хто з наших читателів буде також ласкав, то нехай пришле на руки в низу підписаного. Любовю учім любити! — **В. В.**

в Загоч.: Вовнянну білу материю пере ся в той спосіб, що насамперед намочує ся єї в літній воді, в котрій перед тим розпустило ся достаточну скількість звичайної соди до праня і дрібку чистого, білого мила. Опісля вимикає ся легко в руках, витискає ся воду, стріпує ся і розвішує ся, щоби висхла. При прасованю треба єї зверха вкрити вохким чистим полотенцем і по нім прасувати. Крашену вовнянну і волічкову материю, отже і кремову, можна прати хиба лиш у воді з т. зв. милянного коріня, бо від соди і мила може краска пустити. Милянне коріне (корінь з ростини, подібної до т. зв. смілки або огника, Saponaria officinalis) купує ся в аптиці і варить ся, а пере ся також в літній воді. Коли-б мимо того кремова краска пустила, то дехто робить так, що запарює чай, розпускає его, щоби не був за темний, мочить в нім материю і сушить. Однакож від чаю можуть в той спосіб закрасити ся лиш добре вимочені материї, а вовнянні хиба лиш добре вимочені в соді. — **Автоном**: 1) Не витягнений. — 2) Після закона о недільнім відпочинку можуть більші фабрики, отже і папірня в Черлянах, робити і в неділю, коли би недільна перерва ставила великі трудности в роботі, спиняла правильний і конче потрібний рух фабрики. За то обовязана фабрика давати на переміну своїм робітникам, чи то поодиноко, чи партиями, в неділі або инні дни відпочинок. Докладнійше в сій справі можете поінформувати ся у інспектора промислового. — **С. К. в Ж.**: Хто належить до якоїсь громади і має в ній свою посілість, той і обовязаний до всіх тягарів громадских, отже і до шарварку, — хто би він не був, чи активний чи емеритований, сьвященик, війт, писар і т. д.; може однакож припадаючий на него тягар зложити з себе грішми, скоро дотичний закон не обовязує его давати роботу в натурі, значить ся, ставити робітника або підводу. Що же до варти, то се єсть служба громадско-поліцийна, котра у нас дуже неуправильнена. Варта не належить ся лиш самій церкві, хоч звичайно ставлять єї лиш коло церкви. Варта в селі повинна в ночи пильнувати цілого села; тим устерегло би ся неодного нещастя, неодної крадежі і розбою. Громадско-поліцийна власть спочиває в громаді в руках начальника, а що він єї сповняє лиш як може і як уміє, то вина тому недостаточних постанов в тім взгляді. Скоро щодо варти єсть якась установа в громаді, то їй мусить піддати ся кождий член громади, хиба що начальник громади постановив би инакше. Де в громаді звичай, що господарі по черзї ідуть на варту, там дуже легко може прийти до якогось непорозуміня. В таких случаях треба віднести ся до начальника громади, або, коли-б то повістало без успіху, до власти політичної, до дотичного староства. — **С. Пристай в Ул.**: Не розуміємо, о що Вам розходить ся: чи о закон торговельний в польскім перекладі, чи о польский підручник для веденя крамниць? Нам видить ся, що скорше о сей послідний. Можемо для того поручити Вам дуже добрий підручник „Dra Franciszka Stefczyka. Przewodnik handlowy". В нім знайдете не лиш потрібні приписи правні для веденя крамниць, але й науку о товарах, о рахунковости купецкій і т. п. Випишіть собі з „Книгарні польскої" у Львові за посліплатою. Ціну — докладно не знаємо але мабуть не більше як півтора або 2 зр. — почислять Вам лиш о стілько висшу, кілько належить ся за опаковане і лист фрахтовий; пару крейцарів за посилку будете мусіли самі заплатити на почті. (Дальші відповіди пізнійше.)

(☞ Всякі запитаня просимо присилати лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не посилати марок і не жадати письменних відповідий, бо таких не даємо).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	5.55	2·06	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·08	2·19	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

[1]) Від 1 червня до 30 вересня [2]) Від 10 липня до 31 серпня. [3]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [6]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [7]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. [8]) Від 16 червня до 31 серпня що день. [9]) Від 16 червня до 31 серпня в неділї і сьвята. [10]) Від 16 червня до 31 серпня в тижневі дни.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

За редакцию відповідає: **Адам Краховецкий.**

роками, по глухих селах такі засланя часто попереджувала самовластна розправа з назначеними в громаді підозрінними особами. Звичайно в мясниці по Різдві, коли взагалі при сприяючих злодіям довгих ночах і морозах крадежи збільшають ся, являє ся нагле в селї гадка о необхідности „повчить" злодіїв і начинає ся перебір всіх виднійших злодюг. Водять таких нещастних злодіїв по шинках, пють на їх рахунок і бють їх, допитуючи між иншим о инших злодіїв, о перевідників краденого і купців, котрих своєю дорогою так само „проучують". Нераз при таких поученях і убють кого небудь. Ну, тоді вже — суд, а відтак арешт і каторга, а иноді і оправдане судиями.

У нас в слободі, де було тілько купців, жандари і вкінци нова установа о земских начальниках, не було бесїди о таких самоуправах, а просто рішили зібрати „сход" з цілої волости і предложити ему спис засуджених на поселене. Перед тим був ще старшина Юхим Василевич на нараді у земского начальника і той одобрив его предложене.

З'уставляючи з писарем той спис, старшина наткнув ся і на Дмитра і тут погадав насамперед на то, що не зле було би вислати его, як чоловіка, котрий міг би коли небудь пригадати ему свою кару різками, а відтак ще на сході волости, де люди его не знають, перейде внесене старшини. Сход був назначений на 1-го лютого.

Люди збирали ся від рана і коли о 12-ій годині приїхав земский начальник, стояло перед волостию яких 900 душ.

— Що хочете вислати з громади шкідливих людий, запримітних в чім небудь, підсудимих? — спитав голосно старшина зібраний нарід.

— Хочемо.... хочемо! Заслати їх! На Амур! — гукнула ціла товпа.

Ось тут списані ті, що були під судом і сиділи в тюрмі. Слухайте! — і серед глубокої тишини став писар читати спис. Між иншими був там і Дмитро і стояв в списі чомусь зараз коло Поливаного.

З слобідских були в тім списі справді самі пропащі люди, що вже не один раз були в тюрмі, а один навіть в арештантских ротах, але з хуторских вписано там лише двох: Дмитра Толочка і Семена Хорошуна з другого хутора, що сидів за бійку 4 місяці.

Мимо того по прочитаню спису опять всі закричали:

— На Амур! Нам їх, кримінальників не треба!

Старий Толочок був також на сході і спершу сам також кричав, аби всіх вислати, коли-ж почув імя сина, то так змішав ся, що спершу не лиш нічого не міг зрозуміти, але навіть немов би не вірив своїм ушам. Аж відтак, коли побачив встромлені в себе очи своїх хуторян, піймив, що той засуд не сон, що дійсно „сход" хоче вислати і его сина.

Ціла справа так зложила ся: на сході слободяни мали більшість, з ними голосували і хуторяни, котрі довіряли списови волостної старшини, а хотіли позбути ся шкідних людий. Наші-ж хуторяни, хоч сказавши по правді, не могли нічо позакинути Дмитрови, пішли за ними як гуси, лише тому, що Дмитра записало начальство.

Кинув ся нещастний, старий Толочок сам себе не тямлючи на ґанок волостної управи і ставши там на другий ступень кричав задихуючись:

— За що то!... Панове.... батюшки!... Максиме Петровичу!... Куме, Иосипе Михайловичу!... Але-ж ви добре знаєте!... Він нї в чім не запримічений!

Але і Петрович і кум Михайлович понурили голови, а товпа зіпхала его з ґанку. Толочок підняв обі руки, крикнув не своїм голосом: „ратуйте!" упав на землю і заплакав. Але его крик заглушив загальний шум і лише близші розступились, та узнаючи себе причиною его горя і слез відвернули ся від него.

Земский начальник увійшов у волость, а товпа стала розходитись, та стрічаючи старого Толочка, один і другий став розпитувати, хто він такий і за що висилають его сина на Амур. Деякі (не лише наші хуторяни) каяли ся і жалували его, але то вже було за пізно.

Того-ж дня вечером, всі призначені на заслане, а з ними і Дмитро опинили ся вже в заперті в арешті при волостній управі, а відтак за тиждень післали їх всіх в далекий Сибір.

8

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.